

ציודה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

עלון זה מוקדש לע"נ
הרה"ג ר' אברהם נחמן בן ר' זאב ז"ל לחיי העוה"ב

יהודה נגש ליוסף ומפציר בו לקחת אותו כעבד במקום אחיו בנְיָמִין. הוא מגולל את השתלשלות הדברים – כיצד הבטיח שישמר היטב על בנְיָמִין, וכיצד הוא, באפן אישי, התחייב לאביו להשיב אותו בשלום.

יוסף הצדיק לא יכול להתאפק. הוא מבקש מכל המצרים הנוכחים לצאת מן החדר. למרות שהוא היה בסכנה גדולה, הוא לא רוצה שאחיו יתבישו בפני המצריים הנצבים בחדרו. וכה נאמר במדרש תנחומא בפרשתנו: אמר רבי שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין ברירה בעולם מכירו. ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי. אלא כה אמר יוסף בלבו, מוטב שאהרג ולא אביש את אחי בפני המצרים.

כאשר פל המצריים יוצאים מהחדר, הוא קם ומכריז: "אני יוסף! העוד אבי חי?"

לאחר שאחי יוסף יורדים מצרימה לקנות תבואה, מבקש יוסף הצדיק פי כביאו אתם גם את בנְיָמִין. רבנו הרמב"ן מבאר פי חלילה לנו לחשב פי יוסף מתנקה או מתנפל. הוא זכר את חלומו הראשון, בו אחת עשרה אלמות משתחוות לו. הוא ידע פי זו 'נבואה' החייבת להתקיים. בתחלה השתחוו לו עשרה אחים, וקצת, על מנת לקיים את החלום במלואו, מבקש את הבאת בנְיָמִין, כה ישלם החלום ואחד עשר אחיו ישתחוו לו.

הטמנת גביע הכסף אצל בנְיָמִין, היא מבחן שבו רצה יוסף לבדוק את נאמנותם של האחים לאחיהם, בנְיָמִין. בכך יראו שאכן הם מתחרטים על מכירתו. כאשר מצאו את גביע יוסף באמתחת בנְיָמִין, הציע יוסף פי כלם יעלו בשלום אל אביהם, ובנְיָמִין ישאר במצרים לבדו ויהיה עבד.

יוסף הצדיק מרגיע את אחיו שאין בלבם עליהם, ומסביר להם כי כל ההשתלשלות הייתה 'תכנית אלקית' שהוא ירד למצרים על-מנת להציל אותם מהרעב השורר בעולם. הוא מבקש מהם למהר ולשוב לארץ כנען ולהביא עמם את יעקב אביהם, כדי שיתישבו בארץ מצרים, שם יפרנס אותם יוסף בימי הרעב הקשה.

בהוראת מלך מצרים, מעניק יוסף לאחיו עגלות ומתנות לקראת המסע לארץ כנען. הוא אף מוסר להם סימן על-פיו ידע יעקב אבינו כי יוסף, בנו חביבו, אכן חי.

בבואם לאביהם ספרו לו (בעזרת סרח בת אשר) כי יוסף אחיהם חי. בתורה נאמר: "ויגדו לו... עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ופג לבו כי לא האמין להם. וידברו אליו את כל דברי יוסף... וירא את העגלות אשר שלח יוסף... ותחי רוח יעקב אביהם".

מדוע בתחלה נאמר שאינו מאמין להם? פרשו הקדמונים כי כאשר יעקב אבינו שמע כי יוסף הוא מלך מצרים, חשש בתחלה כי הוא ירד מדרך אבותיו ואינו שומר תורה ומצוות. מבחינתו של יעקב אבינו אין זה חיים! אף כאשר דברו אליו את כל דברי יוסף, שמעו שהוא מדבר 'לשון הקדש' ופיו שמור ונקי, ויעקב אף רואה את העגלות ששלח לו יוסף, ובהם רומז כי הוא זוכר אחריו כל השנים האלו את הלמוד האחרון שהם למדו, הבין יעקב כי יוסף נותר בתמימותו וטהרתו, ואז "ותחי רוח יעקב אביהם!" חיים בדרך התורה אלו חיים!

יעקב, בניו וכל משפחתו יורדים למצרים, בדרך, בבאר שבע, מעלה יעקב וזבחים לבורא העולם. בחלום הלילה מתגלה אליו ה' ואומר לו: "אנכי הק-ל.. אל תירא מרדה מצרימה, כי לגוי גדול אשימה שם. אנכי ארד עמה מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה".

חז"ל מלמדים כי יעקב קוצץ את עצי הארז שנטע אברהם אבינו בבאר שבע, ומוריד למצרים את הארזים אתו. אותם הוא שב ונטע במצרים. הוא צוה את בניו כי כאשר יצאו ממצרים יקחו אתם ארזים אלה כדי לבנות משכן, בית קדוש לה'. בעצי הארז הללו, כבד אברהם אבינו את אורחיו, בצלם

הזה מושיב עוברי דרכים להאכילם ולהשקותם, עצים אלה, עמם קים מעשי חסד רבים, שמשו לבניית בית ה'!

בדרך מצרימה שולח יעקב אבינו את יהודה, שיקדים לפנייהם ויכין להם את הדרך. מהי הכנת הדרך? אמרו חז"ל כי יעקב הטיל על יהודה משימת קדש, לבנות 'תלמוד תורה' עבור נכדיו, כדי שבהגיעם מצרימה יוכלו תכף ומיד להכנס ללמוד, ולא ישתהו חלילה באוירה הקלוקלת של מצרים. יעקב ידע שאוירת החלין מסכנת ביותר, ולא נתן להותיר את ילדיו אפילו לא יום אחד ללא חמצון לנשמה – התורה הקדושה.

כשבני יעקב באים למצרים, שולח יוסף כמה מאחיו להפגש עם פרעה. הם מספרים לו שהם רועי צאן – מקצוע שנוא במצרים, שם נחשבים הצאן והבקר כאלילים – ופרעה מעניק להם את ארץ גשן להתישב בה.

יעקב אבינו נפגש עם פרעה ומברך אותו. ומה ברה אותו? שמי הנילוס יעלו לקראתו. ואכן, מני אז כשהיה פרעה יוצא בבקר לנילוס – המים היו עולים לקראתו. מי הנילוס היו עובדים בכל יאורי ותעלות מצרים ומשקים את הארץ. ברכתו של יעקב הצדיק, הביאה קץ לשנות הרעב! שנתים בלבד סבלו מרעב, ומעתה התברכה הארץ בזכות יעקב אבינו.

בסוף הפרשה מתארת התורה את ההתנהלות בין יוסף למצריים בשנתים של רעב עד בוא יעקב מצרימה. תושבי מצרים הרעבים רוכשים מיוסף מזון. בתחלה הם משלמים בכסף, וכשהמזון אוזל הם משתמשים בבהמות, בסוסים ובחמורים כאמצעי תשלום. כשגם הללו אוזלים, הם מוכרים עצמם לעבדים. יוסף מושיב אותם בערים שונות, ומעניק להם זרע כדי לזרע את האדמה. "ארבעה חלקים מן התבואה תוכלו לקחת לעצמכם, ואלו חמישית מן התבואה תתנו לפרעה", הוא קובע.

בני-ישראל מתישבים בארץ גשן, רחוק ממרכז מצרים, מקום שקט ונקי יחסית לארץ מצרים הטמאה. כאן בגשן ממשיכים לנהל חיים רוחניים, נוהרים לא להתערב בתרבות מצרים, שומרים על שמותיהם ועל לבושם היהודי ומדברים בלשון הקדש.

בְּדֶרֶךְ הַיָּמִן

מהפכתוב, הוא יומת, כִּינן שְׁהֶאֱמַת תִּמְצָא בַּתְּרַגּוּמִים הָאֲחֵרִים.

כָּל אֶחָד מֵהַזְּקֵנִים יָשָׁב לְתִרְגָּם, וְהַחֲלִיט שֶׁהוּא מוֹכֵן לְמוֹת, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִהְיֶה הוּא זֶה שֶׁבִּגְלָלוֹ יִהְיֶה זְלוּל בַּתּוֹרָה וּבְעַם הַיְהוּדִי. מְדַבֵּר עַל שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר מְקוֹמוֹת בַּתּוֹרָה, בְּהֵם עָרְכוּ הַחֲכָמִים שְׁנוּיִים. הַגְּמָרָא מְצִינָת אֶת הַנֶּסֶם הַעֲצוּם שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּזָה, כְּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד מִשְׁבַּעֵים וּשְׁנַיִם הַזְּקֵנִים עָשָׂה בְּדִיוֹק אֶת אוֹתָם שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר הַשְּׁנוּיִים שֶׁעָשׂוּ חֲבָרָיו.

הַגְּמָרָא מְפָרֶטֶת אֶת הַשְּׁנוּיִים שֶׁעָרְכוּ גְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל בַּתְּרַגּוּם הַתּוֹרָה: "אֱלֹקִים בְּרָא בְּרֵאשִׁית" – בְּמִקּוּם: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" – שְׁלֵא יֵאמְרוּ כִּי יֵשׁ כַּח עֲלוֹן בְּשֵׁם 'בְּרֵאשִׁית' שֶׁהוּא בְּרָא אֶת הָאֱלֹקִים, חֲלִילָה. "אֶעֱשֶׂה אֲדָם בְּצִלְמִי וּבְדְמוּתִי" – בְּמִקּוּם: "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" – שְׁלֵא יֵאמְרוּ שֶׁהַקַּב"ה זָקוּק לְעִזְרוֹת וְהַסְּכָמַת הַמְּלֶאכִים. "וַיְכַל בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" – בְּמִקּוּם: "וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" – שְׁלֵא יֵאמְרוּ כִּי הַקַּב"ה עָשָׂה מְלָאכָה בַּשַּׁבָּת. וְכָתוּבוּ לוֹ בְּרִשְׁמֵית בְּעֲלֵי הַחַיִּים שְׁאִינָם טְהוּרִים "אֶת צְעִירַת הַרְגָּלִים" וְלֹא כָתוּבוּ "אֶת הָאַרְנָבֶת" מִפְּנֵי שֶׁאֲשַׁתּוֹ שֶׁל תְּלָמִי אַרְנָבֶת שְׁמָה, שְׁלֵא יֵאמְר "שְׁחָקוּ בִּי הַיְהוּדִים

הַשְּׁבוּעַ, בַּיּוֹם ח' בְּטַבַּת, הוּא יוֹם הַמְּזֻכָּר בַּשְּׁלֶחַן עֲרוּהַ (אוֹרַח חַיִּים סִימֵן תר"פ) בַּיּוֹם אֲבֵל, כִּי בּוֹ תִרְגְּמָה הַתּוֹרָה לַיּוֹנִית, "תְּרַגּוּם הַשְּׁבַעִים". יוֹם זֶה נִקְבַּע לְדוֹרוֹת לַיּוֹם צַעַר וְאֲבָל.

הַגְּמָרָא בְּמִסְכַּת מְגִלָּה (דף ט') מְבַאֶרֶת בְּהִרְחָבָה אֶת אֲשֶׁר אֵרַע בַּח' בְּטַבַּת: "מַעֲשֶׂה בַּתְּלָמִי הַמְּלָה שֶׁכִּנְסָ שְׁבַעֵים וּשְׁנַיִם זְקֵנִים וְהַכְּנִסָן בְּשַׁבְּעֵים וּשְׁנַיִם בַּתִּים וְלֹא גָלָה לָהֶם עַל מָה כִּנְסָן, וְנִכְנַס אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְאָמַר לָהֶם: 'כָּתוּבוּ לִי תוֹרַת מֹשֶׁה רַבְּכֶם', נִתְּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּהַ הוּא בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד עֲצָה וְהַסְּכִימוּ כָּלּוֹ לְדַעַת אַחַת..."

תְּלָמִי, מְלָה מְצָרִים, רָצָה לְתִרְגָּם אֶת הַתּוֹרָה לַשְּׁפָה הַיּוֹנִית, כְּדִי שִׁיּוּכַל לְלַמֵּד אוֹתָהּ וּלְמַצָּא בָּהּ דְּבָרִים בְּהֵם יוּכַל לְלַעַג עַל הָעַם הַיְהוּדִי. תְּלָמִי יָדַע שְׁחֲכָמִי יִשְׂרָאֵל יִסְרְבוּ לְבַקְשָׁתּוֹ, וְעַל כֵּן קָרָא לִ-72 תְּלָמִידִי חֲכָמִים גְּדוּלִים, גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הוֹדִיעַ לָהֶם לְשֵׁם מָה (כְּדִי שְׁלֵא יוּכְלוּ לְהַתְּאָגֵד וּלְהַתְּאַרְגֵּן יַחַד). תְּלָמִי נָעַל כָּל אֶחָד מֵהֶם בְּחֶדֶר, וְהַכְּרִיחַ אוֹתָם, כָּל אֶחָד בְּנִפְרָד, לְתִרְגָּם אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה.

עַל מִנַּת שֶׁהַמְּתַרְגְּמִים לֹא יִשְׁנוּ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, הוּא הוֹדִיעַ לָהֶם שְׁאֵם אֶחָד מֵהֶם יִתְּפַס כְּשֶׁעָרַף שְׁנוֹי כְּלִשְׁהוּ

והטילו שם אשתי בתורה".

יום זה, בו תרגמה התורה לינונית, נחשב ליום צער גדול, שגרים לשלשה ימי חשה בעולם. במסכת סופרים (א, ז) מובא שיום זה "קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל". מדוע היה צער גדול כל כך על תרגום התורה? תרגום השבעים גרם להתבוללות גדולה בקרב יהודי מצרים, שהחלו ללמד את התורה בינונית. חכמי ישראל ברוח קדשם ראו, כי בתרגום התורה לינונית טמונה סכנה גדולה. כל זמן שהתורה בלשון הקדש והיא חלקו ונחלתו של עם ישראל – הרי היא נשמרת לפי המסורה, בדיוק כפי שנמסרה למשה מסיני. כל אות, כל תג ונקודה בלי שנוי. לעמת זאת, התרגום - לא רק שהוא חסר את "הנשמה" של אותיות התורה, הוא אף עלול לפל לידים לא נאמנות שיעשו בו ככל העולה על רוחם וישנוהו - הפרשוהו לפי הבנתם וענינם. מלבד זאת היתה קיימת הסכנה שהיהודים עצמם ישתמשו יותר מדי בתרגום ויזניחו את המקור.

אי אפשר להשוות בין למוד התורה בלשון הקדש לבין שפה אחרת. הסבה לכה היא שהתורה מכילה מספר משמעותות על כל מלה, ועל כן התרגום משנה מעט את משמעות המלה, ומשמיט חלק מהמשמעות האחרות שלה. כלומר, לפעמים התורה פתכה פסוק בצורה מיחדת, כדי לכלל בו 2 פרושים שונים. דרכה של התורה שבכתב היא, למסר מקסימום מידע אפשרי

בטקסט כמה שיותר קצר. לכן יש פסוקים, שנקתבו בצורה שיוכלו להבין מהם באותם מלים משמעותות רבות.

תרגום, אף אם הוא מדיק ביותר, אינו יכול ליצור בשפה המקבילה את כל המשמעותות באותם המלים. כאשר מתרגמים, מוכרחים לתרגם רק לפי פרוש אחד, ומפסידים את שאר פרושי התורה. כלומר, כאשר הפסוק נקרא בשפה זרה, הוא אינו מתייחס לחלק גדול מאד מהלמוד אותו רצתה התורה ללמד. חכמי ישראל חששו שבאמצעות תרגום התורה, יהודים רבים ילמדו את התורה בתרגומה, ויפסידו את העמק המפלא הטמון בדברי התורה הכתובים בלשון הקדש. ב'סליחות לעשרה בטבת' מזכר אסון תרגום התורה לינונית. כה נאמר: "אזכרה מצוק אשר קראני, בשלש מכות בחדש הזה הפני, גדעני, הניאני, הכאני, אה עתה הלאני. דעכני בשמונה בו שמאלית וימנית, הלא שלשתן קבעתי תענית ומלה יון אנסני לכתב דת ינונית, על גבי חרשו חורשים, האריכו מענית".

בקינה מזכר כי תרגום התורה לינונית הוא אחד משלוש צרות שארעו בחדש זה. האסון השני ארע בט' בטבת, בו נפטר עזרא הסופר, והאסון השלישי הוא ב' בטבת, בו החל המצור הקשה על ירושלים. יהי רצון שיהפך לנו ה' במהרה את כל ימי הצומות והצער, לששון, לשמחה ולמועדים טובים!

בדרך רבותינו

תנתן על ידו – אלא שקדם אותו משה רבנו! הוא כנס חכמי ישראל ויסד את 'כנסת הגדולה' – בה חברו יחד מאה ועשרים חכמי ישראל שיעמדו בראש העם.

לפניכם ספור פלאי על ספר תורה שכתב עזרא הסופר, שעבר בירשה מדור לדור:

עשיר מפלג אחד זכה, והיה בידו ספר תורה שהיה בכתב ידו של עזרא הסופר. כאשר נפטר אותו עשיר, החלו שני בניו להתוכח ביניהם מי יירש את ספר התורה הנאדר-בקדש. כל אחד מן האחים אמר: "אני

עזרא הסופר עמד בראש העם היהודי, כאשר שבו מגלות בבל לבנות את בית המקדש השני. הוא הפיח רוח תקנה ושלח לקרא ליהודים רבים שיעלו אתו לארץ ישראל. כאשר ראה כי יהודים רבים סרו מז התורה והתרחקו ממורשת אבותם, עמד ותקן תקנות, כנס עצרת התעוררות, וכה קרב את לב העם לאבינו שבשמים. עזרא הסופר שמש ככהן גדול בבית המקדש שנבנה, בהיותו בן אחר בן, דור 23 לאהרון הכהן. חז"ל אומרים שהיה צדיק כה גדול עד ש"ראוי היה שהתורה

את האות "ע" מהמלה "ועבדתם", וכתב במקומה את האות "א", ובזה פסל את ספר התורה, תוך שיצר פסוק שמחורף ומגדף, רחמנא-ליצלן.

והנה, לאחר מספר ימים נודע בקהל כי יש פסול בספר התורה בפסוק הנ"ל. אך שמע הבן שזכה בספר על דבר הפסול, זעק וזעקה גדולה ומרה ובכה בכי גדול, כיצד יתכן הדבר הזה. ומרב צער חלה מאד כי אמר, "אף על פי שאפשר לתקן את הספר, עם כל זאת – לא יהיה זה הכתב של עזרא הסופר", ושכב על מטתו חולה מאד וחלש.

באותו בלילה, בא אליו אביו בחלום, וספר לו כיצד נפסל הספר ומה עשה לו אותו מומר, ואמר לו שילה לבית הכנסת ומצאו שם מתחת השלחן את עינו של המומר, שנפגע בעת יציאתו מבית הכנסת, והתקיים בו באותו רשע "עין תחת עין" – הוא מחק את האות "ע" מהספר, ואבד הוא את עינו. ועוד נחם את בנו ואמר לו כי בבית הדין של מעלה ראו בצערו על שספר התורה נפסל, ופסקו כי עזרא הסופר בכבודו ובעצמו, ירד לעולם הזה ויתקן הוא בעצמו את הטעות בספר התורה. וכך היה. בבקר מצאו את הספר מתקן, ואת העין של המומר...

לפי המסרת, נפטר עזרא הסופר בט' בטבת. לאורו גלה, להשיב לב בני ישראל בתשובה, לגדר פרץ ולעמד על משמר התורה.

מוכן שתקח אתה את כל הרכוש – ואני אקבל בירשתך את ספר התורה המיוחד. שנה הוא בעיני מאלפי זהב וכסף!" הגיעו שני האחים לפני בית הדין ושטחו את טענותיהם, ולאחר דין ודברים פסקו בבית הדין שיעלו גורל ביניהם, ומי שזכה בגורל – יזכה בספר התורה המיוחד, ואלו אחיו יקבל את כל יתר הירשה, רכוש רב ועצום.

הסכימו האחים ועשו הגורל ביניהם, וזכה בו אחד הבנים. שמח אותו הבן שמחה גדולה, רקד וצהל והוביל את הספר אל ביתו ברקודים ושירה וברב עם. אחיו, שזכה בכל העשר הרב של אביהם, הביט בכל זאת ונתמלא עצב גדול והתיסר בנפשו מדוע לא הוא שזכה בגורל ובספר התורה. והיה הולך אבל וחסוי ראש.

והנה, באותה העיר היה גר יהודי מומר אחד, שכעס מאד כיצד יתכן שהבן הראשון שזכה בספר התורה ותר כה על כל הירשה – הפסד והזקב של אביו בעבור אותו ספר. ואלו אחיו שזכה במליונים – מתעצב אל לבו!?

מה עשה המומר? החליף את בגדיו שלא יפירוהו, והלה לבית הכנסת בו הנח הספר והמתין שם עד שילכו כל הקהל. בלילה, בלי שאף אחד יראה, פתח את ארון הקדש, הוציא את ספר התורה, ומצא את הספר פתוח בדיק בפסוק "ועבדתם את ה' אלוקיכם וברו את לחמך וגו' (שמות נ"ג פסוק כ'), והוא ברשותו מחק

בדרך החנוכה

הרב וולפסון המשיך בדרך אביו הנכבד זצ"ל, והזיל מהונו לטובת מוסדות קרוב ועוד מטרות צדקה קדושות ונעלות. "קרן וולפסון" של משפחתם הפכה בעשורים האחרונים לשם-נרדף למעשי צדקה וחסד, ובמידה למוסדות חנוכה וקרוב רחוקים. מקרב היה לגדולי ישראל, וכאשר הגיעו ראשי שיבה, לאמריקה היה מארח אותם בביתו.

בעלות נשמתו השממה, בודאי קרא הכרוז: "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים". וכיות לאלפים ורבות, ילדי וילדות ישראל שזכו ללמד במוסדות תורניים בזכות תרומתם הגדולה של 'קרן וולפסון'

יהודה מתחנן אל יוסף להשיב אליהם את בנמינן, כה יוכל להחזיר את בנמינן ליעקב אביהם. "כי איה אעלה אל אבי והנער איננו אתי"...

על כל יהודי להתבונן ולערה חשבון בנפשו, איה אעלה לבית דין של מעלה לאחר אריכות ימי ושנותי, איה אתיצב לפני אבי שבשמים, "והנער איננו אתי" ולא דאגתי לילדי ישראל, לא הרגשתי כאב על מצבם של אלפי ילדים, תינוקות שנשבו, שצמאים לדבר ה'.

לפני כשבוע לוו אלפים למנוחות את הנגיד הנכבד, אוהב תורה ומכבדה, הרב אברהם וולפסון זצ"ל.

לבסוס המוסדות, להרחבת בתי הספר, ולהנעת גלגלי ההצלה של 'קרן ההסעות'.
אף אין הזכות שמונה ל'קרן וולפסון' בלבד. לכל אחד מאתנו יש אפשרות להקים 'קרן משפחתי' שהקרן עומדת לעד ולנצח נצחים. תרומה קבועה להחזקת התורה, שתפוזר יציבה עם 'קרן ההסעות'.
אמץ ילד. אמץ לעצמה סגורים שימתינו לה בשערי בית דין של מעלה. עלה אל אביה והנער אתה!

תשובות לגליון חנכה

- מדוע קרא יוסף לבניו 'מנשה ואפרים'.
- מודה לה' שהשפיע ממנו את צרותיו, והפירה והגדיל אותו במצרים. מדוע לא זהו אחי יוסף את יוסף אחיהם?
- משום שנפרד מהם ללא חתימת זקן, ועתה הוא עם חתימת זקן. איזו סגולה נתן לעשות עם השמן הנותר מהחנכיה אחרי חנכה?
- לרפא בו שושנה ברקל.

שלחו לנו למייל: zaida@kerenh.org.il או לפקס 03-8004455 ומי שפותר את החידות – נפרסם את השם שלו עם הפתרון בעלון הבא.

שאלות לפרשת ויגש

- מי בשרה ליעקב פי יוסף חי?
- מדוע בקש יוסף פי אחיו ישבו בארץ גשן?
- מי השלים את מנין ה'שבעים' בדרה בני מצרים?

הפותרים: יוסף ש. | נפתלי א. | אביגדור ה. | מוישי ה. | רות ג. | רבקה ח.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 5-804-659-95 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדדים פלוס" ברחבי הארץ